

RÁCZ JÁNOS

BLAHA LUJZA BALATONFÜREDEN

I. rész

A LEGKEDVESEBB FÉSZEK

Balatonfüreden több emlékeztető is őrzi a magyar színészetet hosszú időn át meghatározó híres művésznő, Blaha Lujza emlékét, aki nagyon kedvelte ezt a várost és rajongott a tóért, a balatoni fürdésért. 1891 nyarán ezt írta naplójában: „*Néhány percig voltam a vízben, s máris éreztem üdítő hatását. Most következik a nagy csoda, amely ha nem velem történik meg, talán el sem hinném. A vízből kijöve felöltözködtem, és oly frissnek éreztem magamat, hogy egyhuzamban mentem haza a Hortoványi-villáig, nem fogadva el az ismételten felkínált pihenést. Sohase hittem, hogy a Balaton vize oly csodás hatású legyen. Úgy voltam vele, mint a kisleány első szerelmével - én is elmondhattam a költővel: meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt ... Szeptember első napjaiban tértem haza. Utolsó fürdésemmel alkalmával megöleltem, megcsókoltam a Balatont ... Telem, bár igen sokat játszottam és tanultam, műszóval élve: jó volt. Sokat fáradtam ugyan, de a fáradságot nem éreztem. Most tapasztaltam csak igazán a Balaton nagyszerű hatását. Alig várom már, hogy újból ott legyek.*” Jóval később már azt írhatta naplójába, hogy „*Az idén töltöttem egyfolytában a tizenötödik nyarat Balatonfüreden, s ha néha-néha nyáron el is mentem valamerre vendégszerezni, a főhadiszállás mindig Füreden volt.*” Ennek a huzamos és hűséges „vendégeskedésnek” állítottak emléket a Tagore sétányon. A Balaton étterem közelében, a platánfa sétány szélén áll a *Blaha Lujza-emlékpad*, melyet a művésznő bronz arcképe díszít. Az emlékpadot 1926-ban terméskőből, fehér füredi mészkőből emelte a hálás utókor a Balatoni Szövetség szervezésével. Szeptember 12-én avatták fel ünnepi szónokokkal, nagy ünnepség keretében. A sétánynak azon a helyén állították fel, ahol füredi tartózkodása idején Blaha Lujza pihenni és szemlélődni szeretett. A pad felső részébe erősített arcképet Sinkó András szobrász-

művész készítette, a művésznőt a Sári bíró szerepében ábrázolja. A bronzrelief felirata: „*Blaháné emlékére*”.

A reformkori Fürdőtelep főutcája volt az 1841-1846 között épült Kerek templomról elnevezett Templom utca. Érdeemes megjegyezni, hogy a ma is látható Szent Antal-szobrot éppen Blaha Lujza ajándékozta a templomnak, balatoni viharból való megmenekülése után. Ebben a ma Blaha Lujzáról átnevezett utcában, a 4. szám alatt áll az a műemlék ház, melynek oromzatán a következő felirat olvasható: „*Ez volt a nemzet csalogányának legkedvesebb fészke.*” Ma az utca felőli késő klasszicista stílusú épület vendéglő, a később épült kétemeletes hátsó rész pedig kényelmes szálloda. Szintén felirat emlékeztet arra, hogy valaha Blaha Lujza nyaralója volt az oromzatos előcsarnokkal épült villa. Az oszlopokkal és timpanonnal kialakított bejárat melletti falon elhelyezett emléktáblán az is áll, hogy az épület műemlék, épült 1861-ben. Ezen a márvány emléktáblán a ház építési idejét tévesen tüntették fel, a Szücs Lajosné építette 10 szobás nyaraló, később Cséry-villa valójában 1867-ben épült. A földszintes villa közepét két oszlop és két szélső pillér által tartott háromszögű orommal ékes portikus emeli ki, az oszlopok sáslevelekkel díszítettek. Egyes források szerint Blaha Lujza későbbi férje, Splényi Ödön 1893-ban vásárolta meg, ettől kezdve egészen 1916-ig gyakran itt töltötte nyarait a művésznő.

Blaža Lujza naplója szerint csak 1903-ban költözhetett a nyaralóba, ami vélhetően elírás!

Érdekes a villa megvásárlásának története. Abban az időben a Déli Vasúttal, majd Siófokról gőzhajóval jutottak Füredre a vendégek. Mint 1891-ben naplójában írta: „*Elhatároztam, hogy a nyarat Balatonfüreden töltöm. A véletlen is kezemre játszott, mert orvosom, hogy gyógyulásomat siettesse, szintén a Balatont ajánlotta. Kivettük a Hortoványi-villát ... Nagyon gyenge voltam még, mikor Füredre értünk, és többször kellett pihenőt tartanom, amíg a Balaton partjától a villáig értünk. A rövid út oly hosszúnak tűnt föl, hogy én már az első villába akartam betérni, és sehogy sem hittem el, hogy nekem még tovább kell mennem. Férjem mondta, hogy az a villa, amelybe be akartam térni, és amely előtt ismételten pihenőt tartottunk, az első felesége nagynénjéé volt, most pedig Neugebauer bornagykereskedő tulajdona. Nagyon barátságos kinézésű falusi úrilak. Felsőhajtottam: Miért nem lehet az enyém?*” Blaža Lujza azután naplójegyzeteiből összeállított egy külön fejezetet, melyet Fürednek, „*e bűbajos helynek*” szentelt. Ebben olvashatjuk, hogy „*A második nyáron az Erzsébet Szállodában laktunk ... Már a második évben nagyon megszerettem Füredet, úgyannyira magához láncolt a Balaton ... Ottani ismerőseimet felkértem, ha esetleg egy alkalmas nyaraló eladóvá lenne, tudassák azt velem, de megvallva az igazat, én mindig csak egy házra gondoltam, amely nekem már az első látásra annyira megtetszett. Valahányszor arra mentem - nem tagadom, ezt sokszor megtettem -, mindig elgondolkodtam, ha ez a kis ház az enyim lehetne, és én ebben magamnak és családom részére egy kis fészket rakhatnék, hogy majdan visszavonulásom esetén ott pihenhessem ki az élet fáradalmait, el-elmerengve régi emlékeimen, mert a múlt emléke megédesíti a jelent.*” Álma szerencsésen valóra is vált. Régi füredi orvos ismerőse, Mangold doktor, azzal állított be hozzá, hogy „*Nem is képzeled a bárónő, hogy miért jövök: Neugebauer né meghalt, a villa sürgősen eladó, határozza el magát hamar.*” Nem volt azonban olyan egyszerű a házvásárlás, hiszen nem állt rendelkezésre elegendő pénz. Ismét a naplóból idézünk: „*A véletlen úgy hozta magával, hogy aznap meglátogattam bennünket egy vidéki jó barátunk, és helyeselve a tervet és látva nagy kedvemet a vételhez, biztatott a füredi házat megvenni; s felajánlotta, hogy ha kölcsönre van szükségem, a legnagyobb örömmel kiségit. A nyert biztatások után harmadnapon megvettem a házat, lettem a foglalót, aláírtuk a szerződést. A vételhez*

szükséges pénz egy részét Szabó Imre és Weisz Elek urak szívességéből a Veszprémi Takarékpénztárból, a többit említett barátunk segédkezése által kaptam meg. Tehát füredi háztulajdonos lettem. Azon háztulajdonosa, amely házat első perctől kezdve magamnak szántam.” Blaža Lujza maradéktalanul boldog volt, „*Beérve az első szobába, leborultam, és úgy adtam hálát a jó Istennek, hogy kérésemet meghallgatta, s forró imában kértem, segítsen meg a jövőben is.*” Sürgősen hozzá is fogott, hogy a villát berendezze, kényelmessé tegye. Nagy örömmel írja, hogy „*Bejártam ismételten a ház minden zegézugát, kertet, pincét, padlást. Nekem minden nagyon tetszett; egyszóval boldog voltam. Siettem Wild bácsinál elkölteni ebédemet - az eszem azonban mindig a házammal foglalkozott. Ebéd után visszasiettem, s elkezdtem tervezgetni, hogy az átvett bútorokat miképpen helyezzem el; ki hol fog lakni, melyik lesz az én szobám, a nappali és az ebédlő? Mi minden hiányzik, s az első berendezéshez mit kell majd Budapestről magammal hozni?*” De a napló elárulja azt is, hogy távolabbi céljai szintén voltak a villavásárlással, ugyanis „*A füredi ház megvételénél nem az a szempont volt az egyedüli, hogy a fürdőző évad alatt saját házamban lakjam. Én a házat visszavonulásom esetére állandó tartózkodási helynek választottam.*”

„A NEMZET CSALOGÁNYA”

De ki is volt ez a lelkes, a Balatonért ennyire meghatóan rajongó művésznő, akinek legvidámabb napja volt, ha Füredre mehetett, és legszomorúbb, ha „kis fészket ott kellett hagynia”? Az 1850. szeptember 8-án, mint Reindl Ludovika született Blaža Lujza, a XIX. század második felének vitathatatlanul legnépszerűbb színésznője. A szabadságharcban huszártisztként szolgált apja Világos után Várai álnéven beállt a vándorszínészek közé. Leánya már 8 éves korában fellépett, számos gyermekszerepet játszott. Szabadkán megismert első férje, a karnagy Blaža nevét használta azután a debreceni, majd a fővárosba szerződő énekesnő. Blaža Lujza ugyanis nem úgy került be a köztudatba, hogy a „nagy tragika” vagy a „nagy komika”, hanem mint a „nemzet csalogánya”. Elsősorban tehát énekesnőként és csak másodsorban színésznőként tartották számon. Végigtekintve népszínmű-szerepein, azt látjuk, hogy végig egyetlen típust kellett eljátszania. És ebben ő saját magát adta, művészegyéniségének lényege természetessége. A magyar dalok minden megjátszottság és színpadiasság nélkül szóltak ajkáról. Mikszáth Kálmán teljes joggal így adta meg

a népszínmű receptjét: „*Legelőször is, vegyünk Blahánét, öntsük körül valami mesével, szőjünk a szerepébe sok nótát, s öltöztessük a darabban minél többször.*” Külföldön is ismerték, 1879-ben Ferenc József és Erzsébet királyné ezüstlakodalmának ünnepein zenekar- és cimbalom kísérettel előadott dalokkal ő képviselte a Monarchia magyar nemzeti-ségét a Bécsi Operában. Néhány évvel később - a Népszínház együttesének bécsi vendégszínházai - a Theater an der Wienben szintén jelen volt a császár, aki kedvelte a népszínművet. A Piros bugyelláris előadásán érdekes és jellemző eset történt. Az idő tájt ítélték el Galiciában lázadás miatt 13 (éppen 13, mint 1849 októberében Aradon!) magyar katonát, és az ügyben a döntő szó a császáré volt. A darab egyik dalát énekelve Blaha Lujza térdre borult, és az alábbi szöveggel fordult az uralkodó páholya felé:

*De szeretnék a királlyal beszélni,
Kérő szóval kegyes szívét elérni,
Felséges Úr, tudom nagy a hatalmad,
Pardont kérek 13 magyarnak!*

Ferenc József azonnal lefordította kíséretével a szöveget, majd kegyesen intett a színpadon térdeplő művésznőnek, hogy kérését teljesíti. Blaha Lujza meghódította Bécsset, vendégszerepléseiről a bécsi és a budapesti kritikuskok egyaránt elismerően szólnak a Fremdenblatt, a Neues Wiener Tagblatt, a Wiener Allgemeine Zeitung és az Extrablatt hasábjain. A Fővárosi Lapok 1883. június 8-i számában azt írják, hogy a Burg udvarán felfordult miatta a rend. „*Amint ugyanis Blaha Lujza asszony odament, hogy az őrségváltás látványosságát megtekintse s a zenét hallgassa, egy tiszt ráismert és udvariasan széket hozott ki számára. Ilyen szokatlan figyelemben ott még senki sem részesült.*”

A primadonnákra általában jellemző magánéleti botrányok nem jellemezték. Noha meg kellett küzdenie törvénytelen fia elfogadtatásával, ezenkívül háromszor ment férjhez, a közvélemény soha semmi kivetnivalót nem talált az „őszinte magyar menyecske” erkölcsében. Korábban a magyar szépség-ideál megtestesítője volt. Számptalan dalt, magyar nótát tett híressé. A zene volt a népszínművek lelke, a nóták adták a népszínmű vonzerejét. Néha mintha a kerettörténet csak ürügy, eszköz lett volna a cigányzenés nótázáshoz. A tiszta, művészi áttételektől mentes magyar zenét a népszínmű dalbetétei alkották, és a népszerűség szempontjából sem férhetett kétség ahhoz, hogy ez a zene sajátította ki magyar földön a „nemzeti” jelzőt. (Természetesen a nép alkotta zene, az úgynevezett parasztzene, az ősi magyar dal, a népdal mind stílusban, mind előadás-

módban lényegesen különbözik a nótától!) A szerelmes dalok közül a nagy sláger a „Cserebogár, sárga cserebogár”, Dérynétől kezdve valamennyi híres színésznek biztos sikerszáma volt. Ez a népies dal olyan népszerű lett, hogy Jókai a Rudolf főherceg által szerkesztett sokkötetes Monarchia-könyvben népdalként említi. Blaha Lujza ennek éneklésével mutatkozott be a „Tündérekastély” című igen sikeres darabban. Népies szövegekben leleplező városi háttér, az operett hatása, utánérzések, erőltetetten rusztikus nyelvhasználat, az egyes nyelvjárási összekeverése, pszeudo-népiesség kíséri születése óta a népszínművet. A városiak, városban nevelkedett Szigligeti Ede, miközben az ideális, romlatlan magyarságot a faluban keresi, nyilvánvalóan nem bírja tökéletesen a népnyelvet. A „Czigány” kéziratában például a zsémbes paraszt-asszony azt vágja férje, Márton gazda fejéhez, hogy „*Kelmed úton-útfélen engem dehonestál!*” Márton gazda dala is idegenül cseng: „*Mikor én még nőtlen voltam, a kapuba kiállottam.*” A fent már említett „Piros bugyellárisban” Csepreghy Ferenc az öreg huszárkáplár jellemzéséhez az elmagyarosított német szavaktól hemzsegő katonaszargont alkalmazza: „*Mármost az a kérdés, milyen bevégunggal lehetne kiségetni az őrmestert abból a Stellungból, hogy fesztung árestomra ne komandéroznák ütet?*” (Hasonló a kuruckor berdó-ja = wer da és egyéb kifejezései; később a Monarchia hadseregében kötelező volt a német vezényszó, pl. hapták! = habt Acht!, muszáj = muss sein! stb.) Ugyanakkor persze a patrióta magyar urakat, akiknek legjobbjai a XIX. századi magyar politika és kultúra irányítói lettek, sajátos kötődés fűzte a nótához, a nótázva mulatáshoz, sírva vigadáshoz nem boncolgattak etnográfiai vagy lingvisztikai kérdéseket.

A Kisfaludy-féle, első dunántúli magyar nyelvű kőszínházon kívül épült Füreden egy nyári színház is, tágas karzattal, páholyokkal. A fedett színpad (Aréna) 1861 és 1935 között állt a mai tenispályák helyén. A Nemzeti Színház primadonnái nyaranta szívesen jöttek Füredre vendégszínházra. Színpadra lépett Jókainé Laborfalvi Róza, Munkácsi Flóra, Prielle Kornélia, Jászai Mari, Medgyaszay Vilma. Blaha Lujza közkedveltségét bizonyítja, hogy tisztelőitől, az adakozó kedvű közönségtől Füreden is számos emléktárgyat, értékes díszművet kapott, melyek egy része Zákonyi Ferenc szerint meg is maradt a Kurszalón padlásán annak leégéséig.

Hála Blaha Lujza füredi vonzalmának, számos híres külföldi vendég fordult meg itt és szerette meg Füredet, illetve a Balatont. A sorban olyanok, mint

a koppenhágai Asta Nielsen, a némafilmek első és egyik legismertebb csillaga. Amikor Budapestre érkezett, első látogatója Blaha Lujza volt, aki meghívta Balatonfüredre, ahol a vendég művésznő igen jól érezte magát. Dán művészeti lapokban meg is emlékezett a balatoni szép napokról és a holdvilágos estén hallott „magyar csalogány” énekéről. Meglátogatta Blaha Lujzát Balatonfüreden a bécsi Stadttheater, illetve később a Burgtheater híres, hírhedt színésznője, aki Ferenc József császár és király bizalmas barátnője volt, Katharina Schratt is. Krúdy Gyula írta Blaháné meséi című elbeszélésében, hogy „gyakran meglátogatták a nemzet csalogányát ismerősei, akik mindenféle híreket hoztak ide a nagyvilágból, miután Blaháné úgy élt füredi tuszkulánumban, mint egy régi magyar nagyszony ... falusi asszony módjára éldegélt Füreden, kakasokat, tyúkokat nevelt meglehetősen tágas udvarán, menyecskésen felkötött fővel, piros papucsban járt-kelt házában ... Blaháné jóban volt Jókaiékkal, amíg azok itt laktak, nem messzire Blaháné kúriájától ama villaszerű épületben, amelyet manapság Füred egyik legrégebbi épületének mondanak, habár Laborfalvi Rózával már nem nagyon lehetett egyezni. De még nagyobb barátságot tartott a községbeli falusi úriasszonyokkal, akik vidéki szokás szerint alkonyatonként nagykendőkben, viklerekben, kézilámpással meglátogatták a magányos Blahánét ... Szívfájdalom nélküli órák, amikor Tihany felől áthallatszik a Balatonon az esti harangszó, és ezen a réven szóba kerülnek a főtisztelendő urak, akik mindig széles batáron és kövér lovakkal járnak át kolostorukból Füredre, és csodálatosan hosszúéletűek ... Blaháné meséi... A tizenkilencedik század békésebb, szemrevalóbb fele, a kiegyezés utáni Magyarország története bontakozott ki az ő mesemondásaiban ott a füredi régi kúriában.”

BLAHÁNÉ FÜREDI HÉTKÖZNAJAI

Hogyan teltek Blaha Lujza hétköznapjai Balatonfüreden? Napirendjéről is sokat megtudunk naplójából. Szép időben kora reggel, fél hatkor kelt, és sétára indult a Balaton partján. Ismerősei köszöntöttek, de nem kísérték el, mert tudták, hogy a művésznő ilyenkor nem szeretett sokat beszélni. Kivételt csupán dr. Engel Gyula fürdőorvossal, a füredi nők általános kedvencével tett, akinek mindig volt virágja, bókja, új anekdotája. Séta után a közeli kis templomban végezte napi imáját, majd a család összejött, megreggeliztek, és megbeszélték, hogy aznapra mit is főzzenek. Délelőtt fürdés következett, azután a déli hajóhoz mentek, megnézni

kik jöttek, vannak-e közöttük ismerősök? Ebéd után pihenés, és újra séta a fenyvesben vagy a Balaton partján. Némelyik nap színházlátogatás, sőt esetleges fellépés. Vacsora a szabadban. Minden évben felkereste a Tihanyi-félszigetet, a templomot, illetve délutánonként szívesen kikocsizott a szomszéd falvakba ismerősöket látogatni. Társasági ember volt, kedvelte a közös programokat ismerősei körében: „Milyen kétféle érzés a fürdőévad alatt a déli gőzhajók érkezése, mint az évad végével azok indulása; míg az érkező hajók mindig hoznak egy-egy kedves ismerőt, kinek viszontlátásán megörülünk, éppúgy szomorúsággal telik meg a szívünk a távozó hajónál, amely mindig több és több ismerőt szállít el körülünkől.” Pinceszerekre, borkóstolókra, nótázásokra, szép kilátású szőlőkbe járt. Szívesen mulatott, hiszen „Néha nekem is kedvem szottyanyik egyet mulatni. Mért ne tegyem? teszem is, csak a jó kell nekem is, is, is. Ilyenkor családommal és néhány ismerőseinkkel ki szoktunk menni a füredi falu végén levő csárdába, pardon, vendéglőbe; a vendéglősné híres jó konyhájáról, a vendéglős, Protivinszky uram pincéjében pedig mindig van nemcsak bajusz, de konty alá való jó borocska. Az udvaron terítenek, a konyha meg az állás között, azután megered a jókedvünk a maga magyaros egyszerűségében.” Nyári hű társával, Mariska nővérével halmázni szokott, vendégül látta a füredi intézőt, a fürdőigazgatót, a tihanyi és bakonybéli apát urakat, a mellettük lakó Huray főorvos családját, Füreden nyaraló tanárokat, pályatársakat, színigazgatókat és férje vadásztársait. Ahogy múltott a nyár, Blaha Lujza számára egyre fenyegetőbbben közeledett a szezon vége, a pesti visszatérés. Pedig Balatonfüred ekkor a legszebb: „Eltávoznak a fürdővendégek, megkezdődik a falevelek hullása, beáll a tél előhírnőke, a nagy csend. Tulajdonképpen én ilyenkor szeretem leginkább Füredet. Alig van szebb évszaka Fürednek,

mint a tavasz és az ősz. Az esős napokat otthon töltöm, előszedem emlékeimet, el-elgondolkozva az ezekkel kapcsolatos események felől. Olvasgatok, mert igen szép könyvtáram van, összeülünk, és magunk között elbeszélgetünk." Blaha Lujzának azért is volt kedves tartózkodási hely Füred, mert évről évre viszontláthatta ott kedves ismerőseit. Egyformán türelmetlenül várják - ki itt, ki ott - a következő időnyt, ha végül csak el kellett menni, ha visszavonhatatlanul elszállt a nyár. A színek új évadra vár, a hideg őszi esők elűzik a vendégeket, bezárnak a fürdők, a vendéglők és kávéházak. Elhallgat a zene, elcsendesedik minden. Kihal a sétány, a kiserdő, elmegy az utolsó hajó. Mint Krúdy fentebb említett elbeszélését befejezi: *„Blaháné elmondogatta meséit a kora őszi alkonyatokon, és mind mélabúsabb lett a kedve, amint az első platánleveleket verdesé le helyükről a mormoló esőzés. Vissza kellett térni Pestre, az ünnepélyekre, a színházakba, a dicsőségekbe, a nagyközönség tapsviharzásaiba,*

holott ő mindvégig a füredi házban szeretett volna megmaradni, hogy barátnőivel estéről estére megbeszélje a helybeli eseményeket. Az őszi síp megszólalt, Blaháné elutazott."

Befejezésül idézzük Zákonyi Ferencet, aki Balatonfüred című munkájában írta: *„Sajnos, a füredi volt színházakból, amelyek egykor a magyar nyelv terjesztő és megőrző helyei voltak és kulturális szerepük igen nagy volt, mára semmi sem maradt. Néhány metszet, fénykép, elsárgult naplótöredékek őrzik az emléküket ... Talán majd az egyszer csak megvalósuló helytörténeti gyűjteményben méltó helyet kap a színház is, amely úgy hozzátartozott a fürdő képéhez, akár a gyógyító vizet adó kút."*

Felhasznált irodalom:

- Balaton monográfia. Budapest, 1974.
Blaha Lujza naplója. Budapest, 1987.
Krúdy Gyula: Blaháné meséi. = Magyarság, 1927. szept. 11.
Molnár György: Világostól Világosig. Arad, 1881.
Történeti emlékek Veszprém megyében. Veszprém, 1980.
Veszprém megye műemlékjegyzéke. Budapest, 1967.
Zákonyi Ferenc: Balatonfüred. Veszprém, 1988.

TÓTH DEZSŐ

HALBIK CIPRIÁN TIHANYI APÁT EMLÉKEZETE

A tihanyi félsziget Gödrös feletti részén van egy forrás, melyet ma Ciprián-forrás néven ismer a közvélemény és a szakirodalom. A 2000-ben megjelent **Veszprém megye földrajzi nevei IV.** kötetében két sorban a következőket olvashatjuk róla: *„Ciprián nevű apát állíttatta helyre a XIX. században. E körül szedték a gyerekek a tihanyi kecskekörmöt."*

A mai nemzedék tagjai, a tihanyi turisták vajon tudják-e ki volt Ciprián apát, akinek a nevét őrzi a forrás? És vajon igaz-e a közölt információ? Az 1960-ban megjelent Turista című lap 2. száma közölt egy képet a forrásról, melyhez a 9. számban Balatonfüred és Veszprém megye közismert és elismert történésze Zákonyi Ferenc a következő kiegészítés közvételét kérte:

„Az igen jól sikerült címlap belső oldalán egy képet láttam, amely a tihanyi Ciprián forrást ábrázolja. Hiányosnak találom, hogy Tihany egyetlen forrásához semmiféle megjegyzést sem fűznek. Talán helyes lett volna az alábbiakra felhívni a figyelmet: A tihanyi Ciprián forrást csak 1912 óta nevezik így, az ekkori apát után.

Addig orosz kútnak, visszaemlékezésésként a forrás vizét évszázadokon át használó orosz szerzetesekre. Ugyanis 1055-ben orosz bazilita szerzetesek telepedtek itt le, akik a tihanyi Óvár sziklafalába vésték be celláikat. Közel kétszáz éven át éltek itt az orosz bazilita szerzetesek egészen a XIII. század végéig. A mostani Ciprián forrás vizét használták ivásra és

